

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0525U000431

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 03-10-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гордійчук Ольга Олегівна

2. Olga O. Gordiychuk

Кваліфікація: к. філос. н., доц., 09.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4606-9188

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 23.00.01

Назва наукової спеціальності: Теорія та історія політичної науки

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 17-10-2025

Спеціальність за освітою: Педагогіка і методика середньої освіти. Історія

Місце роботи здобувача: Державний університет "Житомирська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 05407870

Місцезнаходження: вул. Чуднівська, Житомир, Житомирський р-н., 10005, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 14.052.06

Повне найменування юридичної особи: Державний університет "Житомирська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 05407870

Місцезнаходження: вул. Чуднівська, Житомир, Житомирський р-н., 10005, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державний університет "Житомирська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 05407870

Місцезнаходження: вул. Чуднівська, Житомир, Житомирський р-н., 10005, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.09.09, 11.01, 11.01.61

Тема дисертації:

1. Генеза української політичної ментальності та її вплив на процеси державотворення України в добу глобалізації

2. The Genesis of Ukrainian Political Mentality and Its Impact on State-Building Processes in the Era of Globalization

Реферат:

1. Дисертаційна робота присвячена розв'язанню актуального наукового завдання – обґрунтуванню теоретико-методологічних положень і науково практичних рекомендацій щодо проблеми визначення рис української політичної ментальності та особливостей їх взаємовпливу з політичною системою в діяхронному та синхронному зрізах у контексті процесів державотворення. На основі політологічного та дотичних до нього антропологічного, етнокультурного, психологічного, соціально-філософського та ін. підходів до розуміння й трактування політичної ментальності, філософсько-світоглядних, загально-наукових та спеціальних наукових методів з'ясовано атрибути української політичної ментальності, традиційні риси та модерні елементи, розроблено інструменти й механізми використання ментальних особливостей та ресурсів українства у процесах реформування політичної системи, політичної комунікації, державного будівництва в умовах війни в добу глобалізації.

2. Based on political science and related approaches – including anthropological, ethno-cultural, psychological, socio-philosophical, and others – to the understanding and interpretation of political mentality, as well as philosophical-worldview, general scientific, and specialized research methods, the traditional attributes of Ukrainian political mentality and its modern elements have been identified. Tools and mechanisms for utilizing the mentality characteristics and resources of Ukrainians in the processes of political system reform, political communication, and state-building under conditions of war and the realities of the post-bipolar world have been developed. An original approach is proposed for defining the concept of «political mentality», which is interpreted as a historically shaped system of views, attitudes, value judgments, knowledge, emotions, behavioral patterns, and stereotypes that determine political consciousness, culture, and citizens' behavior, as well as their attitudes toward authority, laws, their own rights and responsibilities, and political reality in general – both on the conscious and subconscious levels. It is substantiated that the system of the council of Kyivan Rus and the Galicia-Volhynian Principality, the legal basis of the prescriptions and norms of «Rus' Law» (13th c.), customary law and Lithuanian Statutes (16th c.), the introduction of Magdeburg Law in the 14th–15th c., the democratic principles of the Hetmanate (17th–18th c.), the national liberation movements of the 19th–20th centuries, the activities of the political elite and intellectuals, which formed the national narrative – the idea and concept of independent statehood as a just goal of national development of Ukrainians – all played a fundamental role. The leaders of the Ukrainian people were engaged in increasing the literacy and national consciousness of Ukrainians, which served as factors in the formation and relay from generation to generation of democratic traditions of political mentality; the principles of organizing the socio-political and cultural life of Ukrainians; resistance to enslavement and assimilation policies, exploitation, mass repressions, Russification and Polonization, persecution of the church, prohibitions of language and culture, etc.; the pursuit to escape foreign rule, the aspiration for independent statehood as a form of protection and a means of self-realization based on the historical legacy of national statehood, a distinct ethno-cultural identity, and the perception of oneself as a separate ethnos (and later a political nation), serves as a manifestation and embodiment of the political will and state-building potential of Ukrainians, in line with the international principle of the right of peoples to self-determination. As we can observe, the aspirations of Ukrainians for independent statehood are historically, politically, economically, and culturally well-founded. The modern Ukrainian sovereign state is not accidental – it is a historical construct, shaped through a long and complex process of struggles, uprisings, wars, compromises, and persistent pursuit of independence.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Гордійчук О. О. Ментальність у добу глобалізації: монографія. Житомир, Вид-во "НОВОград", 2021. 372 с.
- 2. Hordiichuk O. The Ideological and Ontological Causes of Russia's War on Ukraine. West versus East, Tyranny versus Democracy. ETHICS IN PROGRESS. 2023. Vol. 14. 1. P 4–23
- 3. Hordiichuk, O., Halapsis, A., & Kozlovets, M. 2023. How the information warfare turns into full-scale military aggression: the experience of Ukraine. Przegląd Strategiczny. 2023. № 16. P. 345–362
- 4. Mishalova O., Hordiichuk O., Sokolovskyi O. Russia's War in Ukraine as a "War for Identity" and Appropriation of Cultural Tradition. ETHICS IN PROGRESS. 2024. № 15(1). P. 73–94

- 5. Sokolovskiy O., Sluysar V., Hordiichuk O. The Experience of Religious Organizations in the Formation and Development of the Chaplaincy Movement in Ukraine. *Occasional Papers on Religion in Eastern Europe*. 2024. № 44 (3). P. 74–92
- 6. Sydorhuk O, Bobrovska O., Hordiichuk O., Kozak I. 2024. The role and competences of local self-government in achieving the goals of sustainable development in the process of state participation in international economic relations: digitalization and artificial intelligence as important tools. *AD ALTA: Journal Of Interdisciplinary Research*. 2024. Special Issue (14/01-XLI.). P. 188–194
- 7. Гордійчук О. Вплив ментальності та політичних традицій українців на зміст та ефективність політичної комунікації. *Політичне життя*. 2025. (Квіт 2025). С. 94–103
- 8. Гордійчук О. Архетипи української політичної ментальності (частина 1). *Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії*. 2025. Випуск 58. С. 280–288
- 9. Гордійчук О. Процеси розбудови громадянського суспільства в Україні під час війни: роль релігійних організацій. *Society and Security*. 2025. № 1(7). С. 26–32
- 10. Гордійчук О., Омельченко В. Теорія націогенезу Володимира Старосольського у контексті формування української політичної нації та процесів державотворення. 2025. *Society and Security*. № 2(8). С. 86–93
- 11. Гордійчук О. Вплив війни з РФ на політичну ментальність українців. *Вісник Маріупольського університету. Серія: Історія. Політологія*. 2024. № 40. С. 93–105
- 12. Гордійчук О. Генеза української політичної ментальності. *Політичне життя*. 2024. № 3. С. 73–80
- 13. Гордійчук О. Україна & росія: основні аспекти інформаційної, гібридної та повномасштабної війни. *Політичне життя*. 2024. № 4. С. 61–70
- 14. Гордійчук О. Еволюція політичних традицій та ментальності українського суспільства. *Society and Security*. 2024. № 2–3 (3). С. 28–35
- 15. Гордійчук О. Трансформація політичної ментальності українського суспільства у період перебування в складі СРСР. *Society and Security*. 2024. № 4 (4), С. 34–40.
- 16. Гордійчук О., Кондратюк Ю. Магдебурзьке право як чинник формування демократичних засад в українській політичній традиції. *Society and Security*. 2024. № 5. С. 38–43
- 17. Гордійчук О. Євроатлантичний курс України як відображення політичних традицій українського суспільства та гарантія національної безпеки. *Society and Security*. 2024. № 6(6). С. 17–26
- 18. Гордійчук О., Мосієнко О. Національна безпека України: виклики та пріоритети. "Вісник НЮУ імені Ярослава Мудрого". Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. 2024. № 3(62). С. 158–172
- 19. Гордійчук О. Перспективи & небезпеки глобалізації: соціально-філософський контекст. *Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії*. 2021. Випуск 39. С. 30–37
- 20. Гордійчук О. Вплив комуністичної ідеології та радянської дійсності на ментальність українців: соціально-філософський аналіз. *Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії*. 2019. № 24. С. 25–31
- 21. Гордійчук О. Архетипи Землі та Свободи як основні детермінанти української ментальності. *Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії*. 2018. № 21. С. 21–28
- 22. Hordiichuk O., Dekert T., Lysetska Y. Polityczne i mentalne aspekty integracji Ukrainy z Europą. *Przegląd Politologiczny*. 2024 (2). P. 59–75
- 23. Hordiichuk O. Kształtowanie się i transformacja mentalności Polaków po 1989 roku. *Konteksty Społeczne*. 2020. P. 24–47
- 24. Hordiichuk O. Mental Stereotypes in the Orthodox Tradition. *Evropský filozofický a historický diskurz*. 2019. Volume 5, Issue 3. S. 108–113
- 25. Hordiichuk O. Religious self-identification in Ukrainian mentality. *Modern Science – Modernívěda*. Praga, Česká republika. 2019. Nemoros 4. P. 89–98
- 26. Фаріон О. Використання SMART-технологій у процесі викладання політології. *Smart-освіта: ресурси та перспективи: матеріали Міжнародної науково-методичної конференції (Київ, 16-17 жовтня 2014 р.)*:

тези доповідей. К.: Київський торгівельно-економічний університет, 2014. С. 117–119

- 27. Фаріон О. Європейська Україна: у пошуках оптимальної виборчої системи. Збірка матеріалів Всеукраїнської науково-теоретичної конференції з міжнародною участю «Модернізація соціогуманітарного простору: історичний досвід, виклики та перспективи». Житомир, 1-2 жовтня 2015 р., С. 266–269
- 28. Farion O. The philosophical view on migration issues: interaction of religious, political and social aspects. Збірка матеріалів Міжнародного Форуму «Релігія у глобальному світі». Житомир, 29–30 вересня 2016, С. 37–39
- 29. Фаріон О. Студентське самоврядування як важливий чинник формування громадянського суспільства. Збірка матеріалів Міжнародної науково-теоретичної конференції «Глобалізований світ: випробування людського буття». Житомир, 6–7 жовтня 2017 р., С. 92–97
- 30. Hordiichuk O. A modern «hybrid» war and its influence on the Ukrainian mentality. International Scientific and Educational Conference "The Days of Science of the Faculty of Philosophy – 2019", April, 23-24, 2019: [Abstracts]. Kyiv Publishing centre Kyiv University, 2019, p. 219–220
- 31. Гордійчук О. Архетипи в українській ментальності. Суспільні науки: історія, сучасний стан та перспективи досліджень: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 5–6 липня 2019 року). Львів: ГО «Львівська фундація суспільних наук», 2019, С. 25–29
- 32. Гордійчук О. Зв'язок ментальності та стереотипів у системі координат життєвого простору суспільства. Сучасні тенденції в історії, соціології, політології та філософії: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 27–28 вересня 2019 року). Львів: ГО «Львівська фундація суспільних наук», С. 14–19.
- 33. Гордійчук О. Стереотипні моделі релігійної поведінки. Сучасний рух науки: тези доп. VIII міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 3–4 жовтня 2019 р. Дніпро, Т.1., С. 446–450
- 34. Гордійчук О. Стереотипи в духовно-релігійних вимірах менталітету. Актуальні питання суспільних наук: соціологія, політологія, філософія, історія: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, Україна, 11–12 жовтня 2019 року). Київ: ГО "Київська наукова суспільнознавча організація", С. 45–49
- 35. Гордійчук О. Аксиологічні основи ментальності в православній картині світу. Розвиток суспільних наук в сучасних умовах: теорія, методологія, практика: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 18–19 жовтня 2019 р. Київ: Таврійський націон. університет імені В. Вернадського, С. 10–14
- 36. Гордійчук О. Трансформація української ментальності у ХХ столітті. Актуальні проблеми сучасної філософії та науки: виклики сьогодення: зб. наук. праць. (м. Житомир, грудня 2019 року). К.: КВЦІ, С. 25–27
- 37. Hordiichuk O. A notion of mentality: socio and philosophical analysis of its essential properties International Scientific Conference "The Days of Science of the Faculty of Philosophy – 2020", April 22–23, 2020: [Abstracts] / Ed. board: A. Konverskyi [and other]. Kyiv: Publishing center "Kyiv University", С. 30–31
- 38. Гордійчук О. Вхідження України до ЄС як національний інтерес і необхідна умова для трансформації в модерну державу. Духовна культура України перед викликами часу (до 30-річчя кафедри культурології Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого): тези доповідей учасників III Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 16 квіт. 2020 р.). Харків: Право, С. 46–48
- 39. Гордійчук О., Шмиглюк О. Етнічна ідентичність. Збірник наукових праць за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (Україна, Житомир, 21 квітня 2020 р.). Житомир, С. 58–59
- 40. Гордійчук О. Європейський вектор розвитку України: історія та сучасність. Матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції «Національні економічні стратегії розвитку у глобальному середовищі». Національний авіаційний університет, Київ, 2020. С. 26–27

- 41. Гордійчук О. Ментальність у контексті глобалізації. Збірник матеріалів VI Міжвузівської науково-теоретичної конференції молодих науковців (25-26 лютого 2021 року, м. Житомир), С. 11-13
- 42. Hordiichuk O. The role of mentality in a globalized world. International Scientific Conference «The Days of Science of the Faculty of Philosophy – 2021», April 21-22, 2021: [Abstracts]. Kyiv: Publishing center «Kyiv University», 2021. p. 42-44
- 43. Гордійчук О. Ментальність у глобалізованому світі. Соціально-гуманітарні виміри правової держави: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 30 квітня 2021 р.). Дніпро: ДДУВС, 2021. С. 58-60
- 44. Гордійчук О., Слюсар В. Удосконалення комунікаційних процесів державних органів влади. Місцеве самоврядування в Україні: теорія та практика: матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції, м. Полтава, 07 грудня 2021 року. Полтава: ПДАУ, 2021. С. 198 – 201
- 45. Гордійчук О. Генеалогія феномена ментальності: історико-філософський екскурс. Актуальні проблеми сучасної філософії та науки: виклики сьогодення: зб. наук. праць / редкол. М. А. Козловець, Л. В. Горохова, О. В. Чаплінська [та ін.]. Житомир: Видавничий центр ЖДУ імені Івана Франка, 2022. С. 16-25
- 46. Гордійчук О., Гриценко Ю. Роль громадянського суспільства у захисті національної безпеки України. Соціально-гуманітарні студії: інновації, виклики та перспективи: матеріали I Міжнародної наукової конференції, м. Житомир, 27-28 квітня 2023 р. Житомир : Житомирська політехніка, 2023. С. 32-35
- 47. Гордійчук О., Савицька Є. Сучасний стан та проблеми запобігання корупції в Україні. Реалії та перспективи розбудови правової держави в Україні та світі: матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 100-річчю заснування Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка (м. Суми, 31 травня 2024 р. – 01 червня 2024 року). У 2-х томах. Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2024. Т.2, С. 156-160
- 48. Гордійчук О., Дідківський В. Протидія пропаганді в умовах війни. Матеріали II Міжнародної наукової конференції «Соціально-гуманітарні студії: інновації, виклики та перспективи», м. Житомир, 16-17 травня 2024 р. Житомир: Житомирська політехніка, 2024, С. 142-144
- 49. Гордійчук О., Крученюк А. Національна безпека України: виклики та стратегії. Національна безпека в умовах війни, післявоєнної відбудови та глобальних викликів XXI століття: збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, 12-13 грудня 2024 року. Житомир: Житомирська політехніка, С. 310-314
- 49. Гордійчук О., Крученюк А. Національна безпека України: виклики та стратегії. Національна безпека в умовах війни, післявоєнної відбудови та глобальних викликів XXI століття: збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, 12-13 грудня 2024 року. Житомир: Житомирська політехніка, С. 310-314
- 50. Гордійчук О., Дідківський В. Медіаграмотність у політиці в час війни Матеріали II Інтернет-конференції молодих науковців «Актуальні соціальні тренди як предмет соціогуманітарних та психологічних наук», м. Житомир, 21 листопада 2024 р. Житомир: Житомирська політехніка, 2024, С. 95-98
- 51. Hordiichuk O. Zmiany mentalnew nowoczesnymys społeczenstwe Polskim. III Ogólnopolska Społeczna Konferencja Naukowa", 29 listopada 2019. Lublin, s. 42
- 52. Гордійчук О., Кондратюк Ю., Мосієнко О. Етнічні стереотипи: аксіологічний та екзистенційний вимір. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філософські науки. 2024. № 1 (95). С. 73-84
- 53. Гордійчук О. Етнічні стереотипи: особливості формування та функціонування. Українська полоністика. 2023. Том 21 № 1 (2023). С. 73-82.
- 54. Гордійчук О. Онтологічні причини війни Росії в Україні. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філософські науки. 2023. № 2 (94). С. 86-99.
- 55. Гордійчук О. Вплив сучасних глобалізаційних процесів на ментальність: досвід Польщі. Українська полоністика. 2021. № 19. С. 91-100

- 56. Гордійчук О. Етногенез та основні риси української ментальності: соціально-філософський контекст. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філософські науки. 2021. № 2 (90). С. 52–62
- 57. Гордійчук О. Вплив культурно-цивілізаційних векторів "Захід-Схід" на формування та трансформацію української ментальності. Польща & Україна. Українська полоністика. 2020. № 18. С. 65–75
- 58. Гордійчук О. Сучасна «гібридна» війна та її вплив на ментальність українців. Практична філософія: Науковий журнал. 2019. № 1 (71). С. 24–33
- 59. Гордійчук О. Стереотипи як конструкти сприйняття та потрактування ментальностей різних народів. Практична філософія: Науковий журнал. 2019. № 3 (73). С. 10–17
- 60. Гордійчук О. Європейський вектор розвитку України: ментальні засади сумісності з країнами ЄС. Гілея: науковий вісник. Ч. 2. Філософські науки. 2019. № 148. С. 56–60
- 61. Гордійчук О. Ментальні передумови інтеграції України до Європейського Союзу. Наукове пізнання: методологія та технологія. Серія філософія. Одеса: "Гельветика". 2019. № 3 (44). С. 4–11
- 62. Гордійчук О. Mentalność ukraińska a polska: cechy wspólne i różniące. Українська полоністика. 2019. № 16. С. 39–48
- 63. Гордійчук О. Інтерпретація ментальності в традиції французької історичної школи. Перспективи. Соціально-політичний журнал. 2019. № 1. С. 34–41
- 64. Гордійчук О. Термінологічна проблематика поняття ментальності у соціально-філософському дискурсі. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філософські науки. 2019. № 2 (86). С. 39–50
- 65. Гордійчук О. «Революція Гідності» та її вплив на ментальність українців: соціально-філософський аналіз. Вісник Черкаського університету. Серія: філософія. 2018. № 2. С. 39–45
- 66. Гордійчук О. Основні детермінанти трансформації української ментальності у 20–90-тих роках ХХ століття. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія: Філософські науки. 2018. № 10 (383). С. 49–54
- 67. Гордійчук О., Любчак Г. Голосування за відкритими списками: європейський досвід та перспективи застосування в Україні. Вісник Дніпровського національного університету. Серія: Філософія, Соціологія, Політологія. 2017. № 1 (35). С. 179–185.
- 68. Фаріон О. "Blended Learning" як система інноваційних принципів та методів в освіті (на прикладі викладання дисципліни "Політології"). Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. 2015. № 81. С. 22–26

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0125U003098; 0124U002769; 0123U100581

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Слюсар Вадим Миколайович

2. Vadym Slyusar

Кваліфікація: д. філ. н., доцент, 09.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний університет "Житомирська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 05407870

Місцезнаходження: вул. Чуднівська, Житомир, Житомирський р-н., 10005, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Поліщук Ігор Олексійович

2. Igor Polishchuk

Кваліфікація: д.політ.н., професор, 23.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пояркова Тетяна Костянтинівна

2. TETIANA POIARKOVA

Кваліфікація: д.політ.н., професор, 23.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

Код за ЄДРПОУ: 02136554

Місцезнаходження: вул. Бульварно-Кудрявська, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

